

**Til studiekomiteen
Fra studiedirektøren**

Sakstype:	Vedtakssak
Møtedato:	28. mai 2009
Møte-/saksnr.:	3-2009 / <i>V-sak 1</i>
Notatdato:	19. mai 2009
Arkivsaksnr.:	2008/22214
Saksbehandlere:	Jonny Roar Sundnes (Studieavdelingen)

Universitetet i Oslos studiekvalitetsrapport for 2008

Henvisning til lovverk, plandokumenter og tidligere behandling i styret

- UiOs kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten
- UiOs studiekvalitetsplan for 2008
- NOKUTs kriterier for evaluering av universiteters og høgskolers kvalitetssikrings-system for utdanningsvirksomheten

Hovedproblemstillinger i saken

Ifølge NOKUTs kriterier for evaluering av universiteters og høgskolers kvalitetssikrings-system, skal institusjonene hvert år utarbeide en årlig rapport om kvalitetsarbeidet til institusjonens styre. Rapporten skal gi en helhetlig og overordnet vurdering av studiekvaliteten ved institusjonen og oversikt over opplegg og tiltak i kvalitetsarbeidet.

Studiekvalitetsrapporten for 2008 viser at det skjer svært mye godt arbeid for å utvikle studiekvaliteten ved fakultetene. Hovedelementene i kvalitetssystemet synes robuste, men det er grunnlag for å vurdere samordningen av tiltakene og metodene som blir brukt. Ved denne rapporten trekker vi spesielt fram tilbakemeldingene knyttet til periodiske programevalueringer og til prosessen for planlegging og rapportering, som begge behandles i rapportens kapittel om styringskvalitet.

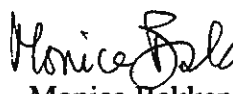
Fakultetene rapporterer årlig om studiekvalitet basert på rapporter fra enheter, programmer, tilsynssensor og andre data som fakultetet har tilgjengelig. Grunnlagsmaterialet skal også sørge for at tilbakemeldinger fra studentene inkluderes, og fakultetene har vært konsultert ved utarbeidelsen av innholdskravene for fakultetenes årsrapporter. Studiekvalitetsrapporten er en analyse av fakultetenes rapporter og annen tilgjengelig informasjon.

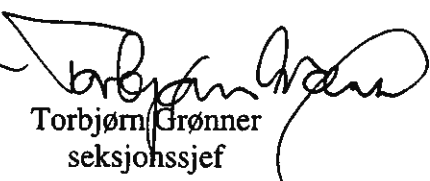

Forslag til vedtak:

Studiekomiteen slutter seg til utkastet til studiekvalitetsrapport for 2008 til universitetsstyret. Komiteen anbefaler universitetsledelsen å følge opp fakultetenes forslag til satsingsområder for studiekvalitetsarbeidet i 2010.

Monica Bakken
studiedirektør

Torbjørn Grønner
seksjonssjef

- Vedlegg:** 1) Utkast til studiekvalitetsrapport for 2008.
2) Studiekvalitetsplan for 2008.

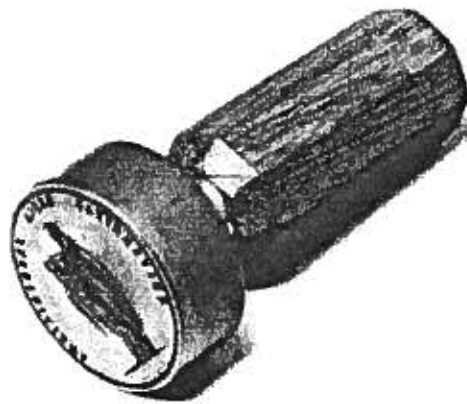

UNIVERSITETET I OSLO
UNIVERSITETSDIREKTØREN

UiOs studiekvalitetsrapport for 2008

[UTKAST TIL BEHANDLING I STUDIEKOMITEEN]

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Inntakskvalitet	4
Opptakstill for studieåret 2008/2009	4
Rekruttering generelt	5
Rekruttering av minoritetsstudenter.....	6
Rammekvalitet	7
Universell utforming.....	7
Innmelding og håndtering av klager på læringsmiljøet	7
Førsteårsstudenten.....	8
IKT i utdanningen	8
Programkvalitet	8
Vesentlige endringer i studietilbudet	9
Internasjonalisering.....	9
Videreutdanning.....	11
Utvikling av skriveløsningen for programplaner	11
Tydeliggjøring av læringsutbytte	11
Undervisningskvalitet	12
Resultatkvalitet	13
Studiepoengproduksjon per student.....	13
Frafall	14
Uteksaminerte kandidater	15
Styringskvalitet	16
Samlet vurdering av fakultetenes kvalitetsarbeid	16
Videreutvikling av de periodiske programevalueringene	17
Videreutvikling av plan- og rapportsløyfen for studiekvalitet.....	18
Fakultetenes forslag til satsingsområder for 2010	19
Kort oppsummering av status for studiekvalitetsplanen 2008	19

Innledning

Universitetet i Oslos kvalitetssystem skal forbedre studietilbudet og forebygge kvalitetssvikt ved universitetet. Kvalitetssystemet omfatter hele utdanningsprosessen og alle nivåer i organisasjonen. Systemet er ledelsesforankret, og det skal framskaffe informasjon om studiekvaliteten som analyseres og videreformidles til aktuelle ansvars- og ledelsesnivåer. Det finnes rutiner for hvordan kunnskap om studietilbudet og om studiekvaliteten skal omsettes til handling med sikte på forbedring og utvikling.

Fakultetene rapporterer årlig om studiekvalitet basert på rapporter fra enheter, programmer, tilsynssensor og andre data som fakultetet har tilgjengelig. Grunnlagsmaterialet skal også sørge for at tilbakemeldinger fra studentene inkluderes, og fakultetene har vært konsultert ved utarbeidelsen av innholdskravene for fakultetenes årsrapporter. Denne rapporten er en analyse av fakultetenes rapporter og annen tilgjengelig informasjon. Som i de to foregående årene er rapporten strukturert rundt de seks hovedaspektene ved studiekvalitet: inntakskvalitet, rammekvalitet, programkvalitet, undervisningskvalitet, resultatkvalitet og styringskvalitet.

Årets rapportering viser at det skjer svært mye godt arbeid for å utvikle studiekvaliteten ved fakultetene. Hovedelementene i kvalitetssystemet synes robuste, men det er grunnlag for å vurdere samordningen av tiltakene og metodene som blir brukt. Ved denne rapporten trekker vi spesielt fram tilbakemeldingene knyttet til periodiske programevalueringer og til prosessen for planlegging og rapportering, som begge behandles i kapittelet om styringskvalitet.

Tabell 1. Oversikt over studietilbudet.

	2008
Bachelorprogram	50
Masterprogram (inkludert seks femårige masterprogram)	78
Profesjonsprogram ¹	5
- Herav engelskspråklige gradsprogram ²	26
Videreutdanningstilbud	58
Årsenheter	19
Emner	cirka 4000

¹ Omfatter profesjonstudiene i medisin, psykologi (to programmer - gammel og ny ordning) og teologi (to programmer - treårig og seksårig løp)

² Inkludert fem programmer med separate studieretninger på norsk og engelsk, samt en fellesgradsvariant.

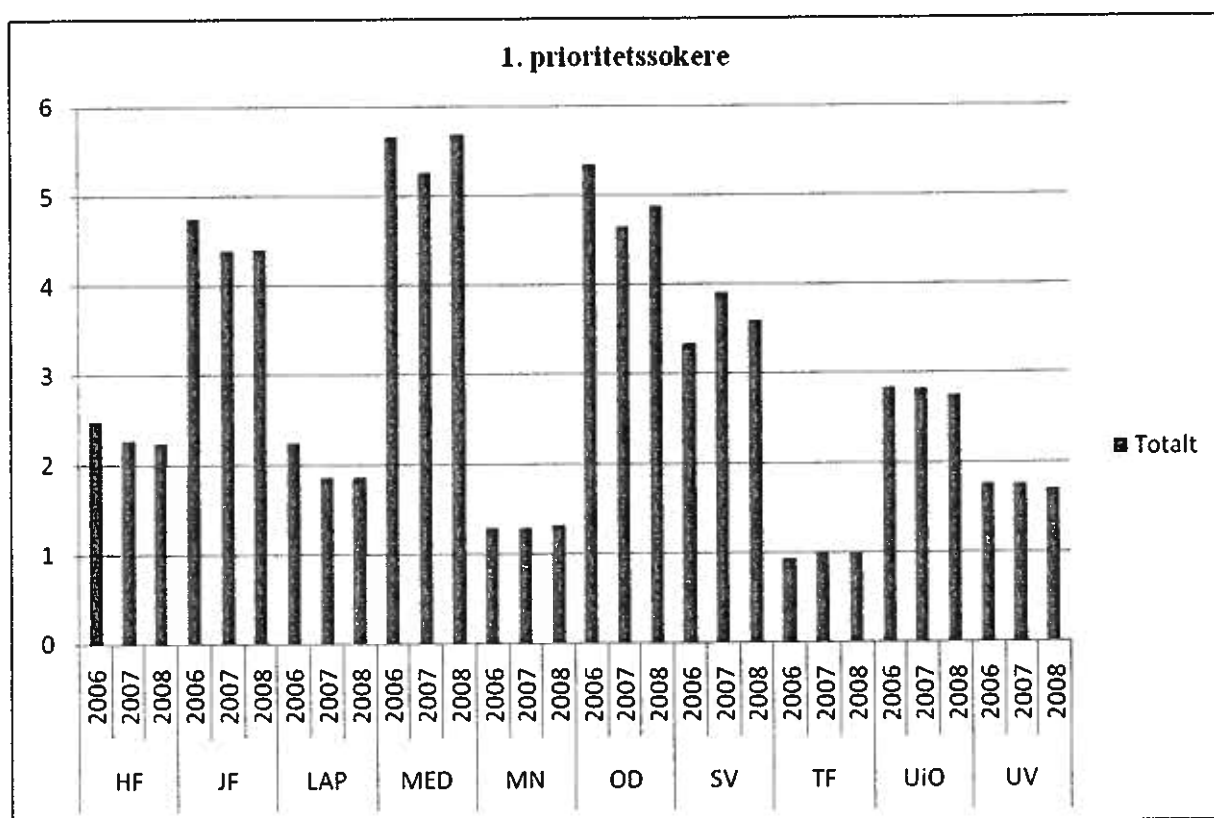
Inntakskvalitet

Med inntakskvalitet siktes det til studentens forkunnskaper og forutsetninger når de begynner på et studium ved UiO.

I dette kapittelet har fakultetene blitt spurt om å analysere antall førsteprioritetssøkere per studieplass på grunnutdanningene og endringer i inntakskvaliteten. Fakultetene har dessuten kommentert rekrutteringsarbeidet og gitt en status for satsingen på rekruttering av minoritetsstudenter.

Opptakstall for studieåret 2008/2009

Tabell 2. Førsteprioritetssøkere pr studieplass til grunnutdanningene.

Tabellen er basert på tall fra opptaket til grunnutdanningene, det arbeides med å forbedre datakvaliteten for søknadstall ved masteropptaket.

UiO hadde i 2008 totalt 15.827 førsteprioritetssøkere til grunnutdanningene via Samordna opptak, en nedgang på 1,8 prosent fra 2007. Antallet førsteprioritetssøkere til UiO har holdt seg stabilt høyt, til tross for en mindre nedgang i perioden fra 2006 til 2008. I 2008 hadde UiO i gjennomsnitt 2,75 førsteprioritetssøkere per studieplass, men det er store interne variasjoner mellom studieprogrammene.

Samtlige fakulteter unntatt HF, SV og UV hadde en økning i antall førsteprioritetssøkere i 2008. MED og LAP hadde størst økning med henholdsvis 8 prosent og 7,2 prosent, mens JUS

hadde den laveste prosentvise økningen med 0,6 prosent. UiOs storsatsing på rekruttering til realfag³ kan se ut til å ha hatt en effekt, da MNs antall førsteprioritetssøkere samlet sett viser en svak økning på 1,95 prosent. SV hadde størst nedgang med 8,8 prosent. Nedgangen kan ses på som en normalisering etter den eksepsjonelt store søkningen til profesjonsstudiet i psykologi i 2007, som da for første gang hadde opptak av studenter via Samordna opptak.

Alle grunnutdanningene ved UiO er adgangsregulerte. Med flere søkere enn antall studie-plasser, må søkerne konkurrere om plassene. Slik tabellen over viser, er det forholdsvis stor kamp om studieplassene ved flere av fakultetene på UiO. Hardest konkurranse er det på MED, som i 2008 hadde 5,7 førsteprioritetssøkere per plass. OD og JUS ligger også høyt oppe med hensyn til antall søkere per plass. TF og MN har minst konkurranse, med henholdsvis 1 og 1,3 førsteprioritetssøkere per studieplass i 2008.

Poenggrensene har jevnt over holdt seg på et stabilt høyt nivå de siste årene. Den laveste poenggrensen i 2008 var 35,3 i primærvitnemålskvoten⁴ og 38,8 i ordinær kvote⁵. 65,2 var høyeste poenggrense i primærvitnemålskvoten, 75,3 i ordinær kvote. Disse to siste poenggrensene var på medisinstudiet (start høst), som også har størst konkurranse om studieplassene. Det er verdt å merke seg at det ikke nødvendigvis er et en-til-en-forhold mellom inntakskvalitet og antall søkere til et studium. Studieprogrammene som i 2008 ga tilbud til alle studiekvalifiserte⁶, hadde jevnt over godt kvalifiserte søkere. Flesteparten av disse studieprogrammene er tilknyttet TF og MN, som er blant fakultetene med minst konkurranse om studieplassene.

Inntakskvaliteten kan også holde seg god selv om det er nedgang i antall søkere. Utfordringen er å følge med på de studiene som eventuelt får nedgang både i antall søkere og inntakskvalitet, og eventuelt foreta nødvendige omdisponeringer av studieplassene. Målet er å fylle studieplassene med dyktige og motiverte søkere som har studier ved UiO som førsteprioritet.

Rekruttering generelt

Alle fakultetene omfattes av sentralt initierte rekrutteringstiltak som rettes mot hele UiOs studieportefølje, med et hovedfokus på grunnutdanningene. I tillegg finnes det lokale tiltak ved noen av fakultetene. SV utarbeider nå en handlingsplan for rekruttering til master, med den hensikt å få de beste studentene og slik høyne inntakskvaliteten. MED har satt i verk tiltak i form av synliggjøring av masterstudiene på fakultetets web-sider. Fakultetet ønsker at masterstudier som i hovedsak rekrutterer studenter fra andre læresteder enn UiO, kommer mer i fokus i UiOs markedsføring.

---

³ MNs handlingsplan for rekruttering omfatter skolebesøk, informasjonsbrosjyrer, eget rekrutteringsnettsted "Get Real" og næringslivskontakt m.m.

⁴ Kvoten for søkere som er 21 år eller yngre og kun konkurrerer på bakgrunn av skolepoeng (det vil si uten tilleggspoeng).

⁵ Kvoten for søkere der man i tillegg til skolepoeng kan få konkurrere med tilleggspoeng.

⁶ Studieprogrammer på UiO som ga tilbud til alle kvalifiserte søkere i 2008: TF (alle studieprogrammene), MN (enkelte av studieprogrammene), LAP (to av studieretningene), HF (årsenheten i Tysk samt søkere i primærvitnemålskvoten på Nordisk, Norsk som andrespråk og Religionsstudier).

Rekruttering av minoritetsstudenter

Mangfold i fokus i akademia (MiFA), en del av Studieavdelingen, utarbeider årlig statistikk over andel minoritetsstudenter ved UiO, og jobber særlig for å heve andelen ved fakulteter der minoritetsstudenter er underrepresentert. Fra 2006 til 2008 har andelen minoritetsstudenter økt fra 8 til 11 prosent. OD, MN og MED har størst andel minoritetsstudenter i 2008, med henholdsvis 19,1 prosent, 14,5 prosent og 11,9 prosent. OD og MED har ikke sett behov for egne rekrutteringstiltak på fakultetsnivå, men Institutt for helsefag og sykepleievitenskap (MED) legger vekt på å identifisere og intervjuer søkere med minoritetsbakgrunn ved opptak til mastergrad. MN har iverksatt TENK-prosjektet, med mål om å forbedre skoleelevers ferdigheter i matematikk, samt fremme motivasjon til å velge utdanning innen realfag. Prosjektet har stor grad av måloppnåelse.

Det er imidlertid SV (10 prosent) og UV (9,5 prosent) som sammen med MN har den største prosentvise økningen i minoritetsstudenter fra 2007. SV ønsker å være et mangfoldig fakultet og har gjennom handlingsplan for rekruttering til bachelor satt som mål å øke andelen minoritetsstudenter til 12 prosent innen utgangen av 2011, og jobber med flere rekrutteringstiltak for å nå ut til ulike grupper. Blant disse er en skolebesøksordning, økt satsing på Åpen dag ved UiO, en kompetanseportal og utdanningsmesser. SV ønsker å synliggjøre kompetansen man får gjennom studier ved fakultetet og hvordan denne kan anvendes. UV har ikke hatt egne tiltak eller satt konkrete tallmål for rekruttering av minoritetsstudenter, men har som mål å rekruttere bredt, både når det gjelder etnisitet, kjønn, alder og bakgrunn. UV ønsker også å formidle kompetanse og yrkesmuligheter på en tydeligere måte.

Mange av minoritetsstudentene ved HF (9,7 prosent) er knyttet til gradsstudier ved andre fakulteter eller er en del av norskkursene. Dekanetet har tatt opp spørsmålet om rekruttering av studenter med minoritetsbakgrunn med instituttledelsene, og HF har som mål å gjøre studiene mer åpne mot verden og for håpentligvis mer relevante for søkere med minoritetsbakgrunn.

TF (6,6 prosent) og JUS (6,5 prosent) har prosentvis færrest minoritetsstudenter, men begge har en økning fra 2007. TF har ikke hatt spesiell fokus på rekruttering av minoritetsstudenter i 2008, men merker likevel et godt tilfang av minoritetsstudenter. TF har også avholdt kurs for religiøse ledere. JUS har en handlingsplan for å rekruttere flere fra minoritetsmiljøene, og Likestillingsutvalget (LSU) ved JUS har fra 1. januar 2008 ansvar for tiltak mot etnisk diskriminering. Fakultetet har gjennom flere år fulgt opp MiFAs og Informasjonsavdelingens arbeid ved å delta på arrangementer rettet mot potensielle søkere med minoritetsbakgrunn. JUS har også et meget godt samarbeid med Juristforeningen om mottak av nye studenter, og foreningen arbeider blant annet for en inkluderende fadderuke der livssynsgrupper og minoritetsgrupper får mulighet til å synliggjøre sine aktiviteter.

Rammekvalitet

Med rammekvalitet siktes det til kvaliteten på det ressursgrunnlaget en utdanning rår over og omfatter det helhetlige læringsmiljøet, materielle og ikke- materielle ressurser.

I dette kapittelet har fakultetene blitt spurt om hvilke tiltak som er gjennomført for å gjøre læringsmiljøet universelt utformet, rapporter om klager og avvik på læringsmiljøet og tiltak rettet mot førsteårsstudenten. Vi vil i tillegg trekke fram arbeidet med IKT i utdanningene.

Generelt kan UiO være fornøyd med læringsmiljøet ved universitetet. Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin ved Det medisinske fakultet vant UiOs læringsmiljøpris i 2008 for masterprogrammet International community health. Programmet har gode pedagogiske elementer, høy fullføringsgrad, studentene er godt integrert i det sosiale miljøet, og studentenes arbeider blir i stor grad publisert.

Universell utforming

UiO har som mål at Læringsmiljøet ved UiO skal ha universell utforming som norm, og at universell utforming skal ligge til grunn for all planlegging av aktiviteter rettet mot studenter.

Fakultetene rapporterer varierende aktivitet på dette punktet. Både MN og UV viser til at det jobbes med varierte undervisningsformer og tekniske løsninger, og at dette er knyttet opp mot tiltak for økt læringsutbytte. TF opprettholder satsingen på podcast i undervisningen, men vil vurdere om podcast kan være en årsak til synkende oppmøte på undervisningen. Podcast skal være et supplement til undervisningen, ikke en erstatning for å møte opp. Flere av fakultetene (JF, HF og SV) nevner nettet som en måte å skape god undervisning, blant annet ved å bruke Fronter og legge programplaner på nett, tilgjengeliggjøre nettsider for svaksynte og generelt bruke nettet som informasjonskanal for å styrke bevisstheten rundt universell utforming.

I rapporteringen for 2007 ble begrepet universell utforming til dels blandet sammen med arbeidet med individuell tilrettelegging. Dette synes ikke å være tilfelle i 2008, men det er påfallende at noen fakulteter ikke nevner tiltak gjort i det hele tatt (MED og OD).

Innmelding og håndtering av klager på læringsmiljøet

System for innmelding og håndtering av klager og avvik på læringsmiljøet ble vedtatt i 2006 etter pålegg fra Arbeidstilsynet. I 2008 ble det også utarbeidet et eget system for varsling⁷, der kritikkverdige forhold som kan være til skade for UiO eller enkeltpersoner ved UiO kan rapporteres. Sakene skal følges opp på lavest mulig nivå, og Læringsmiljøutvalget ved UiO skal følge opp saker av prinsipiell interesse.

Få saker blir meldt inn gjennom system for klager og avvik. Det er imidlertid et mål at sakene skal følges opp på lavest mulig nivå, og at studenter skal bli hørt og hjulpet på en effektiv måte. Siden få saker er registrert, kan det virke som sakene løses fortløpende. Dette er også i tråd med varslingssystemet: det blir ikke en større sak før det er "formell varsling". Slik

---

⁷ Se http://www.uio.no/om_uio/varsling/index.html.

varsling ville innebære at studenten har prøvd å melde fra uten å ha blitt hørt. Det er heller ikke rapportert inn prinsipielle saker til LMU, verken av fakultetene eller av enkeltstudenter.

En annen måte å vurdere det lave antallet rapporterte klager, er at studentene ikke er godt nok informert om muligheten for å klage. I 2007 var det enighet om at man skulle jobbe for å gjøre systemet bedre kjent blant studentene. OD rapporterer at det jobbes aktivt på institutt-nivå med informasjon til studentene, og nevner varslingssystemet. Både JF og UV har jobbet med å informere studentene via nettsider om læringmiljø. Fakulteter som i 2007 oppga at de skulle jobbe med å informere egne studenter, har ikke nevnt slike tiltak i årets rapporter.

Førsteårsstudenten

UiO har en ambisjon om at studiestarten skal være faglig relevant, og den skal bidra til at studentene raskt kommer i gang med studiet sitt. Det er derfor ønsket en større faglig integrering av studiestarten. Her har fakultetene et forbedringspotensiale, og dette er et satsingsfelt for 2009 (jf. studiekvalitetsplanen for 2009).

Av gode og vellykkede tiltak gjennomført ved de ulike fakultetene, kan følgende nevnes: OD rapporterer om redusert frafall etter at tiltak som styrket veiledning, synlighet fra lærerstaben og etablering av sosiale arenaer er gjennomført i forbindelse med studiestarten. UV har hatt forsøk der førsteårsstudenter på bachelorprogrammet i tegnspråk og tolking blir satt i grupper sammen med eldre studenter, som igjen skal løse ulike oppgaver. Erfaringene med dette er svært positive, og tiltaket er planlagt videreført på dette programmet for å redusere frafallet mellom første og andre studieår.

IKT i utdanningen

UiO ønsker å muliggjøre en bred bruk av IKT i utdanningsvirksomheten, og for å få dette til på en god måte er vi avhengige av et nært samspill med fakultetene. Vi er også avhengige av å utvikle og tilby gode verktøy og tjenester innen IT, samt strategi, regelverk og rutiner innen studiefeltet. Høsten 2008 vedtok derfor studiekomiteen å opprette et nettverk for IKT i læring.

Hvert fakultet har utnevnt ett medlem til nettverket, og i tillegg er Universitetsbiblioteket og Studentparlamentet representert. Nettverket ledes av Studieavdelingen i samarbeid med USIT, og kan sees som en ny fase i arbeidet som ble gjort gjennom Strategi for fleksibel læring 2003-2007. Nettverkets oppgaver er blant annet å ha en bestillerrolle overfor sentral-administrasjonen innen IKT i utdanningen, være en arena for erfaringsdeling mellom fakultetene og enhetene, utvikle fakultetsovergripende prosjekter og å søke eksterne midler.

Programkvalitet

Med programkvalitet siktes det til kvalitet i studieplanen og organiseringen av læringsarbeidet. En studieplan omfatter både programplan og emnebeskrivelser.

I dette kapitlet har fakultetene blitt spurt om vesentlige endringer i studietilbudet, om analyse av antall ut- og innreisende studenter og om videreutdanning. Vi ønsker dessuten å

trekke fram arbeidet med revisjon av den tekniske løsningen for programplaner på nett og arbeidet med tydeliggjøring av læringsutbytte. Til slutt nevner vi prosessen for faglige prioriteringer, som vil få betydning for programkvaliteten.

Vesentlige endringer i studietilbudet

Fakultetene har i sine rapporter lagt inn oversikter over vesentlige endringer i studietilbudet i 2008. Rapportene viser at tilbudet av bachelor- og masterprogram holder seg relativt stabilt, og at det arbeides kontinuerlig med endringer av studieretninger innenfor eksisterende bachelor- og masterprogram. En stor andel av endringene er koblet til de periodiske program-evalueringene (jf. kapittelet om styringskvalitet). Ved årets rapportering melder fakultetene dessuten at enkelte av de oppgitte endringene er resultater av en trang budsjettssituasjon.

UiO har nylig avsluttet sin faglige strategiprosess, Prosess faglig prioritering. Fakultetene er nå i gang med arbeidet med å følge opp og gjennomføre sine faglige prioriteringer. Utdanningsdelen av prosessen har hatt et porteføljeperspektiv, der fakultetene har analysert sin portefølje av studieprogrammer og funnet prioriteringer og prinsipper for hvordan tilbudet skal utvikles videre. På denne måten har UiO fått grunnlag for å ta et mer samlet grep for å fornye utdanningstilbudet. To av de viktigste prinsippene som ligger til grunn er forankring i forskning og arbeidslivsrelevans. Dette betyr blant annet:

- Prinsippet om forskningsbasert utdanning er retningsgivende på alle nivåer og utvikling av nye utdanningstilbud skal primært skje på felt som er forskningsmessig sterke.
- På bachelornivå skal utviklingen gå i retning av en stabilisering og forenkling av studietilbudet. På masternivå er koblingen til forskning sterkere, og det skal derfor være en større fleksibilitet i porteføljen her
- Utdanningene skal gi en akademisk kompetanse studentene kan bygge videre på gjennom et langt yrkesliv.
- UiO forholder seg aktivt til de fleste sektorer innenfor arbeids- og næringsliv, og vil særlig styrke sitt forhold til skole- og utdanningssektoren.

Vi ser imidlertid at de to prinsippene, forankring i forskning og arbeidslivsrelevans, kan være motstridende, spesielt når det gjelder bachelorutdanningene. Dette er et område det vil bli arbeidet mer med, jf. kandidatundersøkelsen og arbeidsgiverundersøkelsen som nylig er gjennomført.

Internasjonalisering

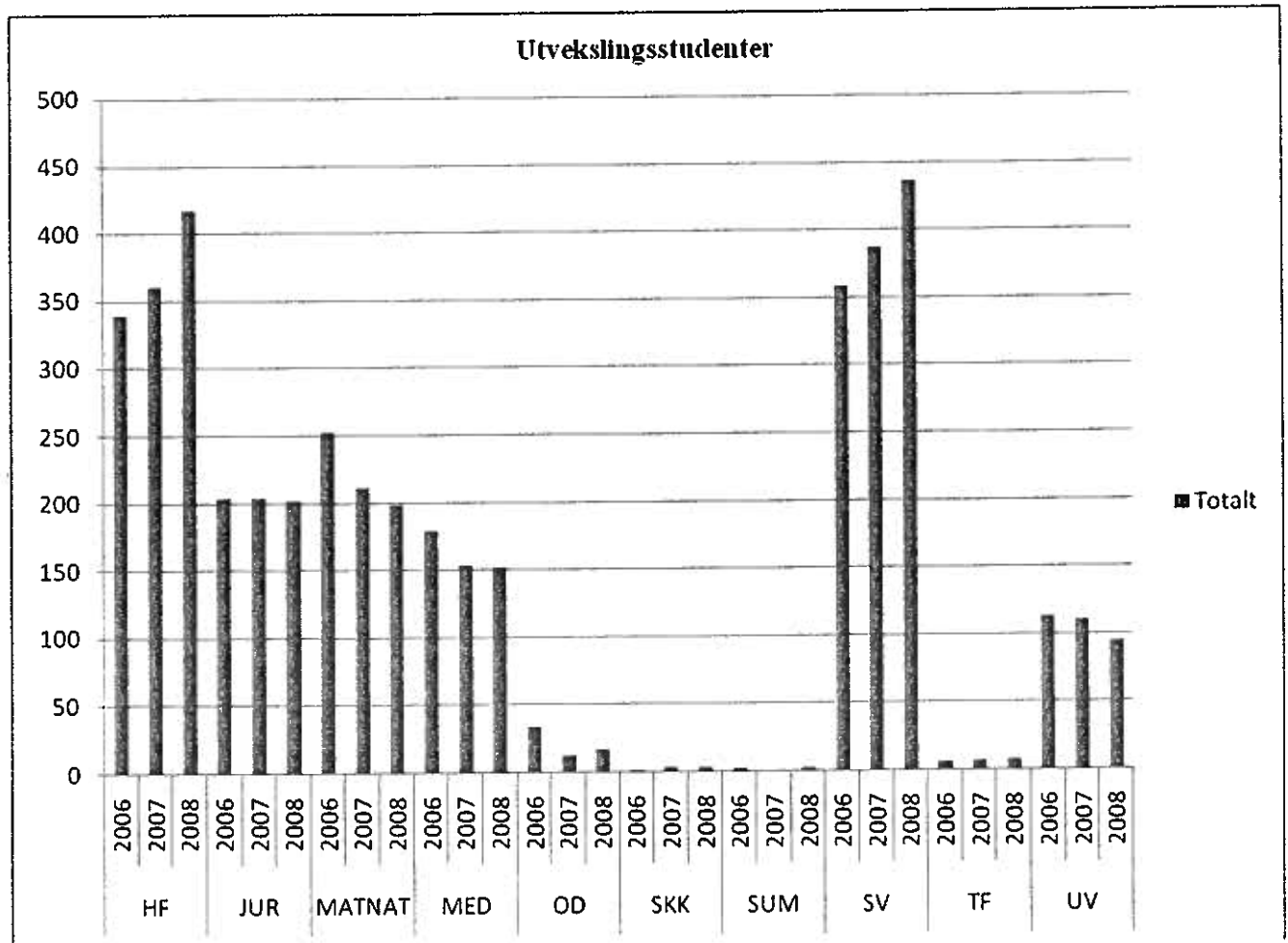
Fakultetenes rapportering på internasjonaliseringsfeltet viser at mange av fakultetene i 2008 har arbeidet målrettet videre med ulike tiltak som er blitt satt inn på feltet de siste årene. Tallene på utvekslede studenter holder seg jevnt stabile. Samtidig blir flere tiltak fortsatt ikke synliggjort gjennom de fastsatte kriteriene for rapportering, for eksempel faller opphold ved utenlandssentrene, opphold under tre måneder og lignende utenfor. Slike tiltak er likevel viktige for den helhetlige satsingen på internasjonalisering. Noen av fakultetene har i 2008 satt inn ekstra ressurser for å oppnå en mer helhetlig innsats på feltet. Av disse tiltakene kan

HF's "internasjonaliseringsår" 2008/2009 nevnes spesielt. Her har ulike grupper sett på et bredt spekter av temaer og utfordringer knyttet til internasjonaliseringen på fakultetet. Det forventes at flere fakulteter kan dra nytte av funnene og konklusjonene i rapportene fra de ulike gruppene som ferdigstiller arbeidet sitt i juni 2009.

Alle fakultetene har vært involvert i prosessen med å lage ny handlingsplan for internasjonalisering av studier (HINT). Prosjektet er ferdigstilt og levert UiOs ledergruppe, og ventes å bli styrebehandlet høsten 2009. Arbeidet med HINT har satt fokus på de områdene der utfordringer på internasjonaliseringsfeltet gjenstår, samtidig som man har arbeidet for å videreutvikle de gode tiltakene som allerede er implementert. Handlingsplanens forslag til tiltak støtter opp under stortingsmelding 14, "Internasjonalisering av utdanning", som kom i februar 2009.

Man vil med innføringen av HINT arbeide for å styrke den internasjonale dimensjonen i utdanningen, samt styrke koblingen mellom forskning og utdanning på feltet. Viktige fokusområder er innføringen av internasjonale komponenter i UiOs studieprogrammer, økt lærermobilitet, styrket integrering og økt internasjonal rekruttering. Man vil ved neste års rapportering få et bedre innblikk i fakultetenes arbeid med implementeringen av HINT.

Tabell 3. Antall inn- og utreisende utvekslingsstudenter fordelt på fakultet.

Videreutdanning

Bredden i UiOs etter- og videreutdanningstilbud er stor: det spenner fra erfaringsbaserte mastere, spesialistutdanning og skreddersydde oppdragskurs til studiepoengfinansierte gratistilbud og ordinære enkeltemner.

Ved årets rapportering stilte vi et åpent spørsmål til fakultetene: hva er den viktigste hindringen for god kvalitet i alle ledd rundt tilbudet av fakultetets etter- og videreutdanning? Fakultetene trekker fram kapasitetsproblemer som blant annet skyldes bortfall av særavtalen, manglende respons fra potensielle kunder og mangel på anvendelige retningslinjer. UV nevner dessuten at en sterkere grad av koordinering fra fakultetets side vil kunne bidra positivt til kvaliteten i alle ledd rundt etter- og videreutdanningsvirksomheten. Disse problemstillingene vil bli tatt med ved utarbeidelsen av en plan for UiOs etter- og videreutdanningsvirksomhet som ventes lagt fram for universitetsstyret høsten 2009.

Utvikling av skriveløsningen for programplaner

Studieavdelingen og USIT har i 2008 revidert nettløsningen for å skrive og publisere programplaner. Utformingen av programplanene er nå tilrettelagt for en mer helhetlig beskrivelse av studieprogrammets sammenheng mellom læringsmål, oppbygging og gjennomføring, undervisning og eksamen, utenlandsopphold og videre jobb- og studiemuligheter. Det er også lagt til rette for en bedre beskrivelse av arbeidet med studiekvalitet i hvert program, slik at studentene lettere skal finne informasjon om kvalitetsarbeid og evalueringer.

I etterkant av revisjonen har fakultetene gått gjennom en del konkrete punkter i programplanene for å forbedre innholdet i planene. Dette har blant annet medført at alle programmene nå har en tekst om undervisnings- og vurderingsformer i programmet og om UiOs/fakultetets arbeid med studiekvalitet.

Revisjonen av skriveløsningen for programplaner er ledd i en større prosess for å heve kvaliteten på UiOs studieplaner, og Studieavdelingen planlegger en tilsvarende revisjon av nettløsningen for å skrive og publisere emnebeskrivelser.

Tydeliggjøring av læringsutbytte

Ved å tydeliggjøre læringsutbyttet i UiOs emner og studieprogrammer, skal UiO formidle både til kandidaten selv og til framtidige arbeidsgivere hva studenten sitter igjen med etter endt utdanning. På et overordnet nivå betyr dette at UiOs utdanninger på sikt skal være i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for utdanning. Konkret innebærer det at UiO bedre skal beskrive hvordan de forskjellige elementene innenfor et studieprogram bidrar til helheten i programmet, og også å beskrive hvordan helheten er relevant for studenten og for arbeidslivet.

Fakultetene har kommet svært ulikt i arbeidet med tydeliggjøring av læringsutbytte. Noen har bare på et generelt nivå beskrevet forventet læringsutbytte i programmene sine, mens andre har gått gjennom programmene og begynt på emnegrupper og emner. Fakultetene har i stor

grad drevet sine egne prosesser, og det er ennå ikke satt i verk en felles prosess koordinert av Studieavdelingen. Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket har nylig blitt fastsatt (april 2009), og vi har nå et bedre grunnlag for å planlegge hvordan fakultetene og Studieavdelingen skal arbeide videre med læringsutbytte.

I april 2008 arrangerte Studieavdelingen sammen med Fagområdet for universitetspedagogikk et seminar om læringsutbytte. Målgruppen for seminaret var vitenskapelig og administrativt ansatte, og seminaret hadde cirka hundre deltakere. Seminaret skulle først og fremst gi deltakerne innsikt i begrepet læringsutbytte og hvilken utdanningspolitisk sammenheng det inngår i. Videre ga seminaret gode eksempler fra ulike fakulteter og en introduksjon til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

I løpet av 2008 har alle studieprogrammene fått på plass en vitnemålstekst for programmet som kort beskriver innholdet, struktur og det forventet læringsutbyttet for programmet. Tiltaket er ledd i arbeidet med å forbedre informasjonen om kandidatenes utdanningsløp.

Undervisningskvalitet

Med undervisningskvalitet siktes det til kvaliteten på undervisning og veiledning slik at studentenes læringsutbytte blir best mulig.

I dette kapittelet har fakultetene gitt tilbakemeldinger om spesielt nyttige eller vellykkede tiltak knyttet til utvikling av god undervisning. Flere av tilbakemeldingene om vellykkede tiltak handler om arbeidslivsrelevans, seminarundervisning og oppfølging av masterstudenter.

SV har i 2008 begynt et arbeid med gjennomgang av bruken av seminarer i forhold til omfang, frafall av studenter, kvalitetssikring av seminarledere, pedagogisk opplegg og læringsutbytte for studentene. SUM har gode erfaringer med en seminarmodell der mye av undervisningen foregår i et rom som gjør det er lett for alle å delta. JUS ser gode resultater fra undervisningsaktiviteter som krever stor egenaktivitet fra studentene, der det også gis god anledning til samarbeid og lærerkontakt. TF har valgt å øke timetallet for undervisning på bekostning av antallet valgemner.

MN anser oppfølgingen av den enkelte masterstudenten som meget god. Det er tett veileder/studentkontakt i forbindelse med masteroppgaven, og fakultetets regelverk og ansatte har sterkt fokus på gjennomføring av masterstudiet på normert tid. Samlet bidrar dette til at undervisningskvaliteten på masternivået svært god. SV melder tilsvarende om styrking av opplegget rundt veiledning av masterstudenter.

HF arbeider stadig med å øke yrkesrelevansen i studiene, dels gjennom praksisemner, dels ved at man på de regulære emnene blir mer oppmerksom på yrkeslivsrelevante ferdigheter som inngår i undervisning og prøving. OD melder at den biologiske og generellmedisinske forankringen av odontologisk klinisk undervisning og praksisstudier gjør kandidatene meget godt forberedt på arbeidsoppgaver og yrkeslivet som tannlege. Ved UV har Institutt for

spesialpedagogikk nedsatt et praksisutvalg som skal vurdere nøyere sammenhengen mellom undervisningen og den praksis studentene sendes ut i.

Ved SV melder flere av enhetene inn ulike tiltak som er gjort i 2008 på bakgrunn av et strammere budsjett. Budsjettkuttet har både hatt negative og positive konsekvenser, fordi det har tvunget enhetene til å gå gjennom det tilbudet de gir. Flere av de store instituttene ved SV rapporterer imidlertid om at undervisningskvaliteten kan ha blitt dårligere som følge av budsjettkutt, til tross for at det har blitt arbeidet hardt for å minimere skadevirkningene.

Resultatkvalitet

Med resultatkvalitet siktes det til studentenes læringsutbytte, personlige utvikling og gjennomføring i forhold til studieplanens mål. Inkluderer arbeidslivsrelevans.

I dette kapitlet har fakultetene blant annet blitt spurt om en analyse av studiepoengproduksjonen per student og av antall uteksaminerte kandidater. Vi vil i tillegg trekke fram en undersøkelse av frafall på utvalgte bachelorprogrammer som ble satt i gang i 2008.

Studiepoengproduksjon per student

Universitetet i Oslo har hatt en nedgang i studiepoengproduksjonen på cirka 4 prosent fra 2007 til 2008. HF har hatt størst nedgang på cirka 10 prosent. Bare MED og OD har en oppgang fra 2007 til 2008.

Tabell 4. Utviklingen av studiepoeng fra 2006 til 2008. Egenfinansierte 60-studiepoengsenheter, nye studiepoeng for kategorien studenter i DBH⁸.

	2006	2007	2008	Endring: -07/til -08 (%)
HF	4587,0	4528,1	4092,1	-9,6
JUS	2715,4	2781,0	2669,3	-4,0
MN	2810,2	2784,7	2722,3	-2,2
MED	1850,3	1816,7	1866,9	2,8
OD	370,6	352,1	370,4	5,2
SV	3658,4	3652,2	3523,5	-3,5
TF	256,1	241,9	230,3	-4,8
UV	1812,4	1765,6	1710,8	-3,1
Ex.phil.	581,3	463,8	436,7	-5,8
Kollegiet/sentre ⁹	180,2	175,3	187,4	6,9
Totalt	18821,9	18561,4	17809,8	-4,0

Fordeler vi endringene i studiepoengproduksjonen på de ulike utdanningsnivåene, finner vi den største endringen på høyere grads studier: nedgangen mellom 2007 og 2008 er her på hele

⁸ Databasen for høyere utdanning.

⁹ Dette er studiepoeng avlagt ved Den internasjonale sommerskolen og ved Senter for utvikling og miljø.

15 prosent, men må ses i sammenheng med at 2007 var det siste året hvor UiO tildelte de gamle gradene på hovedfagsnivå. Det var derfor flere enn normalt som avla eksamen i 2007. UiO har dessuten hatt en svak nedgang i antallet registrerte studenter fra 2007 til 2008.

Tallmaterialet i Databasen for høyere utdanning (DBH) viser at UiO har den laveste studiepoengproduksjonen per student av universitetene. UiO har imidlertid et større antall enkelttemnestudenter enn de andre universitetene. Tar vi bare hensyn til programstudentene ved UiO, vil antall produserte studiepoeng per student bli cirka 41. Dette tallet er likevel lavere enn for de andre universitetene.

Tabell 5. Utviklingen av antallet produserte studiepoeng per student ved fakultene.

	2006	2007	2008	Endring -06 til -08 (%)
HF	34,4	38,4	35,0	1,7
JUS	38,1	41,0	38,9	2,1
MN	33,7	34,2	33,4	-0,9
MED	44,9	49,0	43,9	-2,2
OD	52,4	49,4	51,2	-2,3
SV	33,3	37,7	36,9	10,8
TF	34,8	34,7	29,9	-14,1
UV	43,0	43,9	45,1	4,9
Totalt¹⁰	36,3	38,9	36,9	1,7

Vi ser at forholdstallet i 2008 varierer mellom 29,9 studiepoeng per student per år opp til cirka 51,2 studiepoeng per år, lavest for TF og høyest for OD. Studiepoengproduksjonen per student lå for de fleste fakultetene på et kunstig høyt nivå i 2007, siden dette var det siste året hvor UiO tildelte de gamle gradene på hovedfagsnivå. Dersom vi ser bort fra 2007 og sammenligner 2006 med 2008, kan de fleste fakultetene vise til en stor grad av stabilitet i antallet produserte studiepoeng per student. SV og UV har fra 2006 til 2008 imidlertid en økning i antallet studiepoeng per student på henholdsvis 10,8 og 4,9 prosent, mens TF har en betydelig nedgang på 14,1 prosent.

Frafall

UiO har satt i gang et prosjekt knyttet til studieforløpsanalyse for å finne de antatt viktigste forklaringene på det til dels store og varierende frafallet fra studieprogrammene. Prosjektet skal undersøke betydningen av studentenes sosiale nettverk sammenlignet med andre undervisningsrelaterte faktorer som bidrar til å påvirke studieløpet. Prosjektet skal videre komme fram til en forståelse av hvordan en bør definere frafall. Formålet med analysen er å kunne sette i verk konkrete tiltak mot frafall for på sikt å oppnå en bedre gjennomstrømning på bachelorprogrammene.

¹⁰ I totalutregningen er også studiepoeng avlagt ved ex.phil. og ved kollegiet/sentre tatt med. På grunn av måten å registrere studenter på ved disse enhetene, gir imidlertid ikke forholdstallet noe godt bilde av situasjonen, og tallene er derfor ikke tatt med i den fakultetsvise oversikten.

Frafallsproblematikken er viktig når man ser på risikoen for ikke å lykkes med å rekruttere og beholde de beste studentene ved UiO; høyt frafall kan bidra til negativt omdømme for UiO. Med bedre innsikt i frafallsproblematikken vil UiO kunne iverksette de riktige oppfølgings-tiltakene, slik at UiO vinner i konkurransen om studentene med høyest sannsynlighet for å gjennomføre studiet.

Prosjektet antar at sosiale nettverk, selv "lavnivånettverk", er viktigere enn andre forklaringsfaktorer for å øke sannsynligheten for å gjennomføre studiet på normert tid¹¹. Prosjektet vil undersøke om slike nettverk er viktigere enn egenskaper knyttet til selve studiet og studentene selv ved opptakstidspunktet. Kan det være at det vi kaller "flinke studenter" fra videregående skole ikke er de som nødvendigvis har lavest frafall på studieprogrammet eller får de beste karakterene på programmet?

Prosjektet ønsker å identifisere de vesentligste årsakene til frafall. Frafallsbegrepet vurderes i forhold til et nasjonalt perspektiv (studenten går ut av studentrollen), et universitetsperspektiv (studenten bytter institusjon), et programperspektiv (studenten bytter program) eller i forhold til studentens planer i utgangspunktet. De hendelsene som med ett perspektiv kan bli regnet som frafall, vil med et annet perspektiv ikke bli regnet som frafall. Første fase av prosjektet avsluttes sommeren 2009.

Uteksaminerte kandidater

UiO har hatt en stigning i antallet uteksaminerte kandidater. På lavere grad økte antallet fra 1354 kandidater i 2007 til 1679 kandidater i 2008. For mastergradsstudier har antallet steget fra 1905 kandidater til 2284 kandidater i samme periode. På lavere grads nivå antar vi imidlertid at noe av økningen skyldes for lavt antall registrerte avlagte bachelorgrader i 2007.

Fakultetene har i 2008 tatt i bruk nye rutiner for registrering av grader på grunnlag av strengere rapporteringskrav fra Kunnskapsdepartementet og et ønske om bedre oppfølging av programstudentene. Alle universitetene har hatt problemer med å gi nøyaktige tall for uteksaminering av kandidater på bachelornivå, men vi forventer en gradvis bedring med de nye rutinene.

Kunnskapsdepartementets skriver i tildelingsbrevet for 2007 at institusjonene må utvikle egne rutiner for å registrere samtlige bachelorkandidater. Målsetningen om at studenter i større grad skal fullføre en grad er også tatt inn i stortingsmeldingen om evalueringen av kvalitetsreformen, der KD skriver at departementet vil vurdere endringer i finansieringssystemet som støtter opp under ønsket om at studentene skal velge å fullføre en grad.

En viktig forutsetning for arbeidet med registrering av grader har vært arbeidet med utdanningsplaner. UiO ønsker å kommunisere tydeligere til studenten hvordan studenten ligger an i studieløpet sitt, og ett av verktøyene for å oppnå dette er en bedre og mer

---

¹¹ Jf. Hasse, Cathrine (Danmarks Pædagogiske Universitet); Bagger Laursen, Kjeld (Københavns Universitet); Overgaard, Andersen, Nils (København Universitet). "Veje gennem fysikstudiet", 2003. Danmarks Pædagogiske Universitet.

systematisk bruk av utdanningsplaner. Utdanningsplanen skal være et toveis redskap for kommunikasjon mellom UiO og studentene: UiO skal informere studentene om rammene for studieprogrammets mulige studieløp, og studentene skal informere UiO om hvordan de planlegger studieløpet sitt innenfor disse rammene.

På dette grunnlaget har Studieavdelingen bistått fakultetene ved etablering av rutiner som skal sikre at samtlige bachelor- og masterkandidater registreres etter hvert som gradene deres oppnås. Vi anser de nye rutinene for registrering av oppnådde grader som en naturlig forlengelse av arbeidet med bedre oppfølging av studentene og med å bedre nytten av utdanningsplaner. Ett av UiOs formål med å følge opp studenten, er å lede dem gjennom studieprogrammet sitt på en slik måte at de kan oppnå en grad på normert tid. Dette er i tråd med intensjonen i Kvalitetsreformen.

Oversikten over hvilke studenter som nærmer seg avslutningen av studieprogrammet sitt har bedret seg med unnføring av de nye rutinene, spesielt på lavere grad. Studentenes utdanningsplaner blir i større grad gjennomgått regelmessig, og ordningen vil på sikt gi bedre oversikt over fullføring av studieprogrammer.

Styringskvalitet

Med styringskvalitet siktes det til institusjonens evne til å vurdere mål, resultater og prioriteringer i sammenheng.

I dette kapitlet har fakultetene gitt en samlet vurdering av fakultetets kvalitetsarbeid, og har kommet med forslag til satsingsområder for kvalitetsutvikling av studiene i 2010. De har dessuten blitt spurt om tidsplanen for og gjennomføringen av av periodiske program-evalueringer. Vi vil dessuten trekke fram to av elementene i kvalitetssystemet: de periodiske programevalueringene og plan- og rapportsløyfen for studiekvalitet.

Samlet vurdering av fakultetenes kvalitetsarbeid

Fakultetene har blitt spurt om en egenvurdering av det samlede studiekvalitetsarbeidet i 2008. De har spesielt kommentert forankring og synliggjøring av kvalitetsarbeidet på fakultetet, og de har gitt en vurdering av fakultetets kvalitetssystem.

Et fellestrekk for flere fakulteter ser ut til å være at kvalitetsarbeidet er godt innarbeidet hos studieledelsen og hos administrasjonen, men at det fortsatt gjenstår noe hos vitenskapelig ansatte. Det jobbes imidlertid systematisk og godt både for å forbedre kvaliteten på studiene og for å synliggjøre kvalitetsarbeidet. Enkelte fakulteter trekker fram at forutsetningene for kvalitetsarbeidet har blitt vanskeligere med fjorårets budsjettkutt.

Fakultetene oppgir at resultater fra evalueringer gjøres kjent enten via web eller direkte for dem som har deltatt i evalueringene. Fakultetene har ressursider for studiekvalitet enten på fakultetsnivået eller på lavere nivåer, og bruker resultater fra kvalitetssystemets evalueringer i arbeidet med å videreutvikle studieprogram og emner.

Ingen av fakultetene har i 2008 gjort større endringer i kvalitetssystemene sine. De fleste er fornøyd med hovedelementene i kvalitetssystemet: evalueringene gir nyttig informasjon som er tilstrekkelig konkret til at den kan brukes til å forbedre kvaliteten på studieprogram og emner. De fleste ønsker imidlertid et kritisk blikk på det totale omfanget av evalueringer og innretningen av evalueringene som blir gjennomført. Det bør ikke gjennomføres flere evalueringer enn det fakultetet/UiO har kapasitet til å følge opp. Enkelte fakulteter har problemer med å finne ressurser til en full oppfølging av alle elementene i kvalitetssystemet, for eksempel er flere forsinket i forhold til gjennomføring av periodiske programevalueringer.

Videreutvikling av de periodiske programevalueringene

Fakultetene melder i hovedsak at de periodiske programevalueringene fungerer godt. De gir konkrete oppfølgingspunkter og gjør det lettere å drive kontinuerlig kvalitetsarbeid. Både prosessen med å utarbeide selvevaluering og det å bli evaluert bidrar til videre arbeid med kvaliteten på programmet. SV er i ferd med å forbedre og utdype mandatene for evalueringskomiteene, slik at utbyttet av evalueringene skal bli enda større. De periodiske programevalueringene har ført til både større revisjoner av programstruktur og programoppbygning og til mindre justeringer innenfor studieprogrammets eksisterende ramme.

Evalueringene er imidlertid ressurskrevende, og tar lenger tid enn forventet å gjennomføre. Flere fakulteter er forsinket i forhold til den først oppsatte gjennomføringsplanen. HF skriver at de periodiske programevalueringene er ressurskrevende både i arbeidstimer på fakultetet og i honorar til/frikjøp av panelmedlemmene. Av den grunn er det ønskelig at evalueringene ikke blir en prosess som løper uavhengig av andre prosesser, men kan brukes strategisk til å rette søkelyset mot (deler av) de programmene man mener behøver det.

Flere fakulteter mener dessuten at periodisk programevaluering hvert fjerde år er for hyppig. Når rapportene foreligger om høsten/vinteren i år 1, vil endringer i studietilbudet ofte først gjelde fra år 3 og vil knapt ha rukket å virke før ny evaluering skal gjennomføres. HF mener at hvert sjette år eller sjeldnere er tilstrekkelig. Når et program er blitt periodisk evaluert med et tilfredsstillende resultat, mener HF dessuten at det ikke er nødvendig neste gang å kjøre den samme totalevalueringen på nytt. HF ønsker å kunne bruke de periodiske programevalueringene mer målrettet slik at man da kan nøye seg med å evaluere deler av et program, for eksempel bare (no)en studieretning(er), førsteårsstudiet/begynneremnene, overgangen fra bachelorprogrammet til master osv.

På bakgrunn av innspillene til den periodiske programevalueringen, er det i løpet av 2009 grunnlag for å revurdere opplegget for slike programevalueringer. Vi vil også vurdere om prosessen for å implementere det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket kan kobles til de periodiske programevalueringene, slik at studieplanen for et program kan bli vurdert i henhold til rammeverket samtidig med at helheten i programmet likevel gjennomgås.

Videreutvikling av plan- og rapportsløyfen for studiekvalitet

I henhold til UIOs kvalitetssystem vedtar UIOs styre hvert år en studiekvalitetsplan for utdanningsvirksomheten ved UIO. Planen omfatter relativt langvarige kvalitetsfremmende tiltak, mens UIOs årsplan fokuserer på noen utvalgte satsingsområder for hvert år.

Studiekvalitetsplanen er dermed et verktøy for systematisk arbeid med kvalitetsutvikling og realisering av målene for utdanningsvirksomheten og læringsmiljøet ved UIO.

Studiekvalitetsplanen for 2009 er i stor grad en forlengelse av planen for 2008. Dette skyldes delvis oppfølging av satsinger for nåværende strategiperiode og delvis behovet for en større gjennomgang av planen i forbindelse med ny strategiperiode fra 2010.

Etter evalueringen av UIOs kvalitetssystem i 2007, anbefalte NOKUTs sakkyndige komité at UiO integrerer kvalitetssystemet i de ordinære styringsprosessene. Behovet for en mer samordnet struktur for det samlede plan- og rapporteringsarbeidet for utdanningsvirksomheten underbygges etter møter med fakultetene høsten 2008. En samordning vurderes som viktig for at kvalitetssystemet skal kunne understøtte de faglige prioriteringer ved fakultetene. Videre vil en samordning gjøre det lettere å sette tiltak og vurderinger av kvalitet i sammenheng med budsjettarbeidet og den økonomiske situasjonen ved fakultetene.

Arbeidet med utvikling av studiekvalitet er i hovedsak langsiktig, og mange av tiltakene vil gå igjen fra år til år. Et flerårig perspektiv på arbeidet synes derfor nødvendig. Et strategisk dokument som viser hva UIO ønsker å satse på for å utvikle kvaliteten i utdanningen vil trolig ivareta dette hensynet bedre enn en årlig studiekvalitetsplan. Strategien kan også danne grunnlag for de områdene man hvert år velger å fokusere på i UIOs årsplan og være et verktøy for profilering av utdanningstilbudet og læringsmiljøet ved UIO.

Informasjonstilfanget er allerede større enn vi til fulle klarer å utnytte i kvalitetsarbeidet. Utfordringen er derfor å målrette kvalitetsarbeidet: utvikling av tiltak og rapportering i bredden på områder som allerede fungerer godt, kan trekke fokus og ressurser bort fra områder hvor det er behov for større innsats. Det er derfor viktig å holde omfanget av tiltak og rapportering på et nivå som samsvarer med behovet. Et kvalitetssystem med rom for å velge ut ulike fokusområder, vil gi større mulighet til å gå i dybden ved behov.

Dialogmøter, arbeidsseminarer og forum for erfaringsutveksling er arbeidsformer som i stor grad ivaretar formålet om tilbakeføringsverdi og kvalitetsutvikling. Muntlig kommunikasjon oppleves som tidsbesparende og kan gi interessante diskusjoner, ideutvekslinger og refleksjoner over eget arbeid som vanskelig kan ivaretas gjennom skriftlig rapportering. Skriftlig dokumentasjon og rapportering kan bli arbeidskrevende sett i forhold til nytteverdien. Skriftlig rapportering bør derfor brukes målrettet for ikke å belaste systemet unødvendig eller trekke fokuset bort fra selve utviklingsarbeidet.

På bakgrunn av dette vil vi i 2009 legge opp til en prosess for å fremme samordning i plan- og rapporteringsarbeidet og et mer langsiktig perspektiv på arbeidet med kvalitetsutvikling av utdanningsvirksomheten fra og med 2010.

Fakultetenes forslag til satsingsområder for 2010

Ved prioritering av studiekvalitetstiltak for 2010, vil vi ta hensyn til prosessen for faglige prioriteringer, den økonomiske situasjonen for universitetet, den nye strategiperioden som starter i 2010 og fakultetenes ønsker og behov. Som forberedelse til studiekvalitetsplanen for 2010, har fakultetene meldt inn følgende forslag til satsingsområder.

- Tydeliggjøring av læringsutbytte på program (MN) og emner (HF).
- Teste og implementere ny mal for periodisk emneevaluering (HF).
- Gå gjennom den administrative støttestrukturen for programmene (HF).
- Utrede ny struktur for masterstudiet i rettsvitenskap (JUS).
- Sterkere fokus på markedsføring av masterstudier (MED).
- Arbeide videre med økt rekruttering til realfag (MN).
- Mindre frafall og økt gjennomstrømning på bachelorprogrammene (MN).
- Retningslinjer for og samarbeid med tilsynsensorene (MN, TF).
- Øke bevisstheten rundt bruken av karakterskalaen på høyere grad (MN).
- Evaluere pilotprosjektene knyttet til karriereveiledning (MN).
- Involvere vitenskapelig ansatte bedre i kvalitetsarbeidet (OD).
- Systematisere tilbakemeldinger på oppfølgingstiltak (OD).
- Harmonisere studiebetingelsene mellom fakultetene (SV).
- Vurdere balansen mellom kvalitetsarbeid og rapportering (SV).
- Forenkle bachelorprogrammene og tydeliggjøre alternative løp innenfor master (SV).
- Arbeidslivsrelevans (SV).
- Følge opp kandidatundersøkelsen og frafallsundersøkelsen (SV).
- Knytte studiene tettere opp til forskningen (UV).

Kort oppsummering av status for studiekvalitetsplanen 2008

<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar og status pr mai 2009</i>
Ferdigstille og iverksette handlingsplan for rekruttering.	Ikke igangsatt.
Iverksette handlingsplan for å øke rekruttering av realfagsstudenter.	Pågående, jf. kapittelet om inntakskvalitet.
Gjennomføre rekrutteringstiltak overfor studenter med minoritetsbakgrunn.	Pågående, jf. kapittelet om inntakskvalitet.
Gjennomføre tiltak for å gjøre læringsmiljøet universelt utformet.	Pågående, jf. kapittelet om rammekvalitet.
Vurdere tiltak i forbindelse med oppfølging av studentenes fysiske og psykososiale arbeidsmiljø.	Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere situasjonen for studenter med psykiske lidelser.
Vurdere behov for tiltak rettet mot førsteårsstudenten.	Pågående, jf. kapittelet om inntakskvalitet.

Videreføre arbeidet med å bedre sammenhengen mellom mål, undervisningsopplegg (herunder fleksible læringsformer), vurderingsform og læringsutbytte.	Pågående, jf. kapittelet om programkvalitet.
Ferdigstille programspesifikke vitnemålstekster for alle gradsgivende studieprogram ved UiO.	Gjennomført, jf. kapittelet om programkvalitet.
Planlegge implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.	Ikke igangsatt, blir gjennomført i 2009.
Lage opplegg for studieforløpsanalyse UiO og gjennomføre pilot i studieåret 2008/2009.	Gjennomført, jf. kapittelet om resultat kvalitet.
Ta i bruk ny skriveløsning for programplaner på web.	Gjennomført, jf. kapittelet om programkvalitet.
Utarbeide handlingsplan for internasjonalisering.	Pågående, jf. kapittelet om programkvalitet.
Vurdere konkrete tiltak og virkemidler for å øke studentmobilitet.	Pågående, jf. kapittelet om programkvalitet.
Vurdere å øke studietilbudet på engelsk.	Dette har ikke blitt spesielt adressert.
Planlegge og igangsette kandidatundersøkelser, spesielt allmennfakultetene.	Gjennomført.
Videreføre pilotprosjekt med karriereveiledning gjennom hele studiet (Karriereprogrammet).	Avsluttet.
Gjennomføre del 2 og 3 av prosess for faglige prioriteringer.	Gjennomført, jf. kapittelet om programkvalitet.
Legge til rette for mer sammenhengende tid til forskning for vitenskapelig ansatte.	Det er i 2008 gjennomført en egen undersøkelse om tid til forskning.
Arbeide videre med å integrere kvalitetssystemet i UiOs øvrige styringssystem.	Jf. kapittelet om styringskvalitet.
Arbeide for forankring og forenkling av UiOs kvalitetssystem for utdanning.	Jf. kapittelet om styringskvalitet.
Systematisk publisere/gjøre kjent evalueringsresultater på web, slik at studenter får informasjon om resultater av undersøkelser de har deltatt på og informasjon om kvaliteten på det enkelte studietilbudet.	Pågående, jf. kapittelet om programkvalitet.
Gjøre kjent og ta i bruk ulike evalueringsmetoder for å forhindre evalueringstretthet, herunder oppdatere og synliggjøre verktøykassen for studentevalueringer på web.	Dette har ikke blitt spesielt adressert.
Arrangere fagseminar høsten 2008 om kvalitetssikring og læringsutbytte.	Gjennomført april 2009.

STUDIEKVALITETSPLAN FOR UiO, 2008

Studiekvalitetsplanen bygger på Strategisk plan for UiO 2005-2009, UiOs årsplan for 2008, fakultetenes studiekvalitetsrapporter for 2005/2006, fakultetenes innmeldte prioriteringer for 2008, rapport fra evalueringen av UiOs kvalitetssystem (NOKUT 2007) og UiOs evaluering av kvalitetsreformen "Underveis". Planen utpeker satsningsområder for å styrke kvaliteten på studietilbudet ved UiO.

Delaspekt ved kvalitetssystemet	Mål i strategisk plan	Tiltak	Ansvar
INNTAKSKVALITET	Rekruttere dyktige og motiverte studenter (U7)	Ferdigstille og iverksette handlingsplan for rekruttering Iverksette handlingsplan for å øke rekruttering av realfagsstudenter	IA ¹ / FAK
Studentenes forkunnskaper og forutsetninger når de begynner på et program		Gjennomføre rekrutteringstiltak overfor studenter med minoritetsbakgrunn. (Avhenger av styrets prioritering. Avventer ressursituasjonen for evt. videreføring av MiFA-prosjektet)	MN og UV STA / FAK
RAMMEKVALITET	Videreføre arbeidet for et godt læringsmiljø (U2)	Gjennomføre tiltak for å gjøre læringsmiljøet universelt utformet, jf. <i>Universell utforming av læringsmiljøet ved UiO. En veileder for ansatte</i> . Vedtatt av Universitetsstyret 1.3.2007	FAK / SA ²
Kvaliteten på det helhetlige fysiske og psykososiale læringsmiljøet		Vurdere tiltak i forbindelse med oppfølging av studentenes fysiske og psykososiale arbeidsmiljø, herunder oppfølging av resultatene i Studentspeilet 2007	SA / FAK / Bibliotekene
PROGRAMKVALITET	Sette læringsutbytte og kandidatens kompetanse i sentrum (U1)	Vurdere behov for tiltak rettet mot førsteårsstudenten	FAK
Kvaliteten i studieplanen (programplan og emnebeskrivelser) og		Videreføre arbeidet med å bedre sammenhengen mellom mål, undervisningsopplegg (herunder fleksible læringsformer), vurderingsform og læringsutbytte	FAK / STA / FUP ³
		Ferdigstille programspesifikke vitnemålstekster for alle gradsgivende studieprogram ved UiO	FAK
		Planlegge implementering av Nasjonalt rammeverk for	STA / FA

¹ Informasjonsavdelingen

² Sentraladministrasjonen

³ Fagområde for universitetspedagogikk

organiseringsen av læringsarbeidet.		kvalifikasjoner i høyere utdanning (forventet pålegg fra KD i 2008) Lage opplegg for studieforløpsanalyse UiO og gjennomføre pilot i studieåret 2008/2009	STA
			STA / FAK / FUP
Gjøre internasjonal eksponering til en integrert del av studiene (U4)	Videreutvikle utdanningstilbudet gjennom dialog og samarbeid (U5)	Ta i bruk ny skriveløsning for programplaner på web	STA
		Utarbeide handlingsplan for internasjonalisering i tråd med Universitetsstyrets vedtak av 2.5.2007	STA / FAK
Kvaliteten på undervisning og veiledning slik at studentenes læringsutbytte blir best mulig	Gi forskningsbasert undervisning (U3)	Vurdere konkrete tiltak og virkemidler for å øke studentmobilitet (vekt på delstudier og hele grader, inkludert fellesgrader)	FAK
		Vurdere å øke studietilbudet på engelsk	STA (forslag til gjennomføring) FAK (gjennomfører og analyserer)
STYRINGSKVALITET	Kontinuerlig prøve seg selv mot egne mål og ambisjoner (U6)	Planlegge og igangsette kandidatundersøkelser, spesielt allmennfakultetene	Karrieresenteret / MN-fak
		Videreføre pilotprosjekt med karriereveiledning gjennom hele studiet (Karriereprogrammet)	FA / STA / FAK
Institusjonens evne til å styre kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av egen virksomhet		Legge til rette for mer sammenhengende tid til forskning for vitenskapelig ansatte	
		Arbeide videre med å integrere kvalitetssystemet i UiOs øvrige styringssystem (koordinere rapport og plan)	ØPA / STA / Universitetsledelsen
		Arbeide for økt forankring av UiOs kvalitetssystem for utdanning, særlig blant vitenskapelig ansatte, samt forenkling	STA / FAK / FUP
		Systematisk publisere / gjøre kjent evalueringresultater på web, slik at studenter får informasjon om resultater av undersøkelser de har deltatt på og informasjon om kvaliteten på det enkelte studietilbud	FAK

		Gjøre kjent og ta i bruk ulike evalueringsmetoder for å forhindre evalueringstretthet, herunder oppdatere og synliggjøre verktøykassen for studentevalueringer på web	STA / FUP
		Arrangere fagseminar høsten 2008 om kvalitetssikring og læringsutbytte	STA / FUP

